

*Зайка Артем Олексійович,
доктор філософії, викладач вищої категорії фахових дисциплін
ВСП «Професійно-педагогічний фаховий коледж
Глухівського НПУ ім. О. Довженка»*

ПЕРСОНАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЧЕРЕЗ ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ

У сучасних умовах освіта зазнає суттєвих трансформацій під впливом цифрових технологій. Однією з основних тенденцій є перехід до персоналізованого навчання, що враховує індивідуальні особливості та потреби здобувачів освіти. Адаптивні освітні технології змінюють ключову роль у цьому процесі, сприяючи підвищенню ефективності освітніх програм відповідно до рівня підготовки кожного здобувача. Для майстрів виробничого навчання ці інструменти є незамінними, оскільки вони забезпечують підвищення результативності навчання та мотивації здобувачів освіти, спрямовуючи їх на підготовку до професійної діяльності в умовах сучасного суспільства.

Адаптивні освітні технології – це технології, що взаємодіють із здобувачем освіти в реальному часі. Вони автоматично забезпечують індивідуальну підтримку кожного здобувача, автоматично підключаючи навчальні матеріали під індивідуальні потреби кожного здобувача освіти. Такі системи враховують рівень знань, темп засвоєння інформації, а також інтереси кожного здобувача освіти. Вони мають дані, отримані під час навчання, для побудови індивідуальних освітніх траєкторій. Наприклад, системи можуть підбирати більш складні завдання для здобувачів освіти, які швидко засвоюють матеріал, або надавати додаткові пояснення тим, хто потребує більше часу для розуміння [2].

У професійній (професійно-технічній) освіті адаптивні технології можуть бути особливо корисними для налаштування практичної роботи на уроках виробничого навчання. Вони допомагають зосередитися на конкретних навичках, які необхідно розвинути для успішної роботи в певній професії, і підвищують завдання відповідно до рівня підготовки кожного здобувача освіти.

Штучний інтелект (ШІ) є ключовим елементом адаптивних освітніх технологій. За допомогою аналізу даних про успіхи здобувача освіти системи з ШІ можуть прогнозувати, які матеріали будуть найбільш корисними для подальшого навчання. Наприклад, якщо здобувач освіти демонструє слабкі результати у виконанні завдань із певної теми, система надасть йому більше практичних вправ і пояснень із цим питанням.

У професійному навчанні ШІ допоможе майстрам виробничого навчання автоматично оцінювати прогрес здобувачів освіти, відстежувати розвиток їхніх практичних навичок та адаптувати програму під свої потреби. Це дозволяє більше зосередитися на індивідуальних консультаціях та підтримці здобувачів освіти, тоді як система автоматизує рутинні процеси моніторингу.

Основна перевага адаптивних освітніх технологій – це можливість створення індивідуального навчального плану для кожного здобувача освіти. Ось кілька важливих аспектів:

- персоналізація навчання: кожен здобувач освіти отримує завдання відповідно до свого рівня знань і темпу навчання. Це дозволяє уникнути ситуацій, коли здобувач освіти не досягає за групу або, навпаки, стає нудно через занадто просте завдання;
- підвищення мотивації: коли здобувач освіти відчуває, що навчальний матеріал налаштований під його потреби, його зацікавленість зростає. Це особливо важливо для професійної освіти, де практичні навички мають вирішальне значення;

– покращення результатів: здобувачі освіти, які підтримують навчання відповідно до своїх можливостей, досягають кращих результатів. Постійна адаптація матеріалу дозволяє їм краще розуміти теми та закріплювати знання [1].

Попри всі переваги, упровадження адаптивних освітніх технологій має певні виклики, особливо в закладах професійної (професійно-технічної) освіти:

– інфраструктура: для повноцінної роботи адаптивних систем потрібен доступ до сучасної техніки та швидкого інтернету, що не завжди можливо в усіх закладах освіти;

– підготовка педагогів: викладачі та майстри виробничого навчання повинні володіти достатніми знаннями про роботу з адаптивними технологіями. Необхідно забезпечити їхнє навчання та підтримку під час упровадження нових інструментів;

– етичні питання: використання персональних даних здобувачів освіти для побудови індивідуальних освітніх траєкторій вимагає особливої уваги до питань конфіденційності та захисту інформації.

В Україні та світі вже є успішні приклади впровадження адаптивних освітніх технологій. Такі платформи, як Smart Sparrow або DreamBox Learning, дозволяють успішно реалізовувати навчальні плани під потреби кожного здобувача освіти. Наприклад, у деяких закладах професійної (професійно-технічної) освіти застосовуються платформи для підготовки майбутніх фахівців із точних наук і технічних спеціальностей, що дозволяє здобувачам освіти закріпити теоретичні знання та відпрацювати практичні навички на симуляціях [3].

Успішне впровадження такої системи демонструє підвищення результатів навчання здобувачів освіти та їхньої уваги в навчанні. Для майстрів виробничого навчання це також зручний інструмент для контролю за прогресом і мотивацією здобувачів освіти.

З розвитком штучного інтелекту та інших цифрових технологій адаптивні системи будуть удосконалюватися. У майбутньому можна очікувати, що вони стануть більш інтерактивними та доступними. Індивідуальні навчальні траєкторії враховуватимуть не лише рівень знань, але й емоційний стан здобувачів освіти, їхні інтереси та мотиваційні фактори.

Для професійного навчання це відкриває нові можливості, зокрема, використання стимуляційних платформ для відпрацювання складних виробничих процесів. Адаптивні технології покращують підготовку здобувачів освіти до реальних виробничих умов, що підвищують їх конкурентоспроможність на ринку праці.

Список використаної літератури

1. Wozniak K. Personalized Learning for Adults: An emerging andragogy. *Emerging Technologies and Pedagogies in the Curriculum*. Singapore, 2020. P. 185–198.

2. Дроздова В.В., Рудніцька К.В., Росквас І.А. Інноваційні технології викладання іноземних мов в умовах зростаючого впливу технологій штучного інтелекту на освітні процеси. *Академічні візії*. № 26. 2023. С 1–16.

3. Крашеніннік І.В., Осадчий В.В. Можливості платформи Smart Sparrow для створення адаптивних навчальних матеріалів. *Адаптивні технології управління навчанням ATL-2020: матеріали шостої міжнар. конф.*, 23–25 верес. 2020 р. Одеса, 2020. С. 11–13.